

POPISNI LIST - OPAZOVANJE GNEZDILNICE

Nekaj osnovnih informacij o gnezdilnicah

- Gnezdilnice nameščamo zato, da **omogočimo pticam duplaricam uspešnejšo gnezditve**. V naravi ni omejujoč dejavnik le količina hrane, ampak tudi pomanjkanje primernih mest za gnezdenje - dupel. Teh primanjkuje tudi zato, ker ljudje velikokrat posekamo stara, dupel polna drevesa, češ da so bolna.
- Gnezdilnica je v prvi vrsti namenjena pticam, vendar se lahko vanjo naselijo tudi druge živali (npr. čebele, veverice, netopirji...). Tudi njim primanjkuje primernih naravnih bivališč, zato jih ne preganjamo!
- Ves čas gnezdenja potrebujejo ptice varno zavetje dupla (gnezdilnice), zato je **vsako motenje ptic v gnezdu lahko usodno za mladiče!** Ptice ne fotografiramo na gnezdu, ne odpiramo gnezdilnice in ne vznemirjamo!
- Gnezdilnico moramo na drevo namestiti tako, da je trdno pritrjena in vhodna odprtina ni izpostavljena neposrednemu dežju. Najlažje gnezdilnico pritrđimo z močno žico, vendar moramo vsako leto žico popustiti, da ne poškoduje drevesa. Prav tako ne sme biti dostopna mačkam.
- **Gnezdilnico je potrebno vsako leto očistiti**, saj so gnezda ustrezna bivališča za različne zajedavce, ki lahko ob pomanjkanju hrane za mladiče povzročijo celo njihovo smrt. **Najprimernejši čas za čiščenje je jeseni (konec oktobra)**, ko ptice dokončno zapustijo gnezdo.

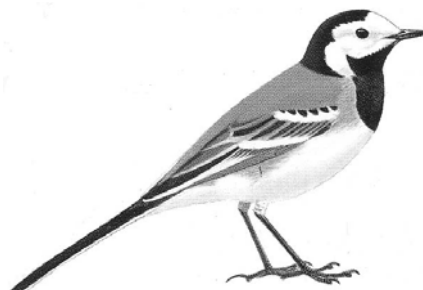
Ptice pevke, ki zasedejo gnezdilnice z napol odprto sprednjo steno

šmarnica

sivi muhar

bela pastirica

OB IZPOLNJEVANJU POPISNEGA LISTA IN OPAZOVANJU GNEZDILNICE SMO POZORNI NA:

- na večino vprašanj odgovarjamo sproti, na ostala pa ob koncu gnezditve, ko list oddamo,
- preden konec oktobra očistimo gnezdilnico, nujno preverimo ali je v njej kakšna žival. V tem primeru jo pustimo pri miru, da ne škodujemo njenemu zarodu. Vseeno moramo pred zimo gnezdo iz gnezdilnice odstraniti zaradi nevarnosti pojava parazitov.
- če se ti zdi kaj posebej zanimivega, pa ob vprašanju ni dovolj prostora, piši na dodatni list.

Vprašanja za popisovalca

1. Kako pogosto opazuješ gnezdilnico in dogajanje okoli nje?

- a) 1-krat dnevno b) 1-krat tedensko c) 1-krat na dva tedna č) 1-krat mesečno

Ker ima ptica ob različnih delih dneva različna opravila (hrani mladiče, hrani sebe), na črto napiši od katere do katere ure si gnezdilnico opazoval/a.

d) _____

2. Glede na obnašanje ptice ugotovimo ali je gnezdilnica zasedena in ugotovimo, na kateri stopnji gnezdenja je. Na primer, ko ptica redno zbira gradivo, gradi gnezdo; če jo obiskuje zelo redko, verjetno vali; če se iz gnezdilnice sliši mladiče ali pa se ptica večkrat vrne v gnezdilnico, so se mladi izvalili. Ali je gnezdilnica zasedena?

- a) da b) ne

3. Gnezdilnico je zasedla:

- a) ptica b) druga žival (katera?) _____

4. Pri določanju vrste ptice uporabi priložen slikovni ključ, lahko pa si v knjižnici sposodiš še dodatno literaturo (glej spisek literature na koncu). Katera ptica je zasedla gnezdilnico?

Če poznaš vrsto, jo napiši: _____, drugače jo

opiši _____

5. Ali se za gnezdilnico poteguje več vrst ptic? To spoznamo po borbi ptic za gnezdilnico, ko poskuša ptica obraniti gnezdo pred vsiljivci.

- a) da b) ne

Če se, katere vrste? Če veš, napiši vrsto, drugače jo opiši. Pri tem si pomagaj s slikovnim določevalnim ključem ali zloženkami. Opiši dogajanje (npr. število udeležencev na eni in drugi strani, zmagovalec / poraženec...).

6. Ptica začne graditi gnezdo, ko prične redno prinašati material v gnezdilnico. Gradivo je različno, saj so ptice iznajdljive živali. Obsega vrsto naravnih in umetnih materialov.

Kdaj ga je začela delati (datum) _____

in kdaj ga je končala (datum) _____?

7. Ko se v gnezdo vrača s hrano, so mladi izvaljeni in lačni. Kadar kličejo starše, jih je težko preslišati. Kdaj si jih prvič zaslišal/a? Če prepoznaš, katero vrsto hrane ptica prinaša v gnezdo, napiši:

8. Kako pogosto prinašajo starši hrano mladičem?

a) na 5 min b) na 10 min c) na 20 min č) na 30 min d) na 1 h e) drugo _____

Starši tekom dneva hranijo mlade različno pogosto. Ali si opazil/a razliko?

9. Ali so na tleh pod gnezdilnico kakšni ostanki (hrana, iztrebki, lupine jajc,...)?

a) da b) ne

Morda veš zakaj?

10. Ali si ugotovil/a, kdaj so mladiči odleteli iz gnezdilnice? (starši ne prinašajo več hrane v gnezdilnico, mladičev ni več slišati,...)

Če lahko, napiši datum (vsaj približen) _____

11. Ali so po odhodu mladičev gnezdilnico naselile

a) druga vrsta ptic b) ista vrsta ptic
c) druga žival _____ č) ostala je prazna

12. Si med opazovanjem opazil/a kaj nenavadnega ali posebno zanimivega (napiši):
(če rad pišeš ali imaš dovolj časa se lahko lotiš spisa)

*Če je gnezdilnica ponovno naseljena, izpolni popisni list tudi za nove ptice.
Če ni, pa te čaka še nekaj vprašanj, na katera boš odgovoril/a v mesecu oktobru ali novembru, ko boš čistil/a gnezdilnico.*

Vprašanja v mesecu oktobru

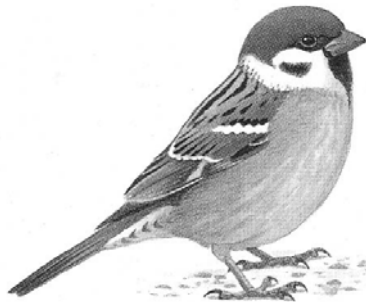
13. Ali je v gnezdilnici kakšna žival? Katera? _____

14. Po gnezditvi lahko v gnezdilnici ostanejo jajčne lupine, cela jajca ali mrtvi mladiči. **Napiši ali so v gnezdu cela, neizvaljena jajca ali samo jajčne lupine ali mrtvi mladiči ter jih opiši in/ali nariši:**

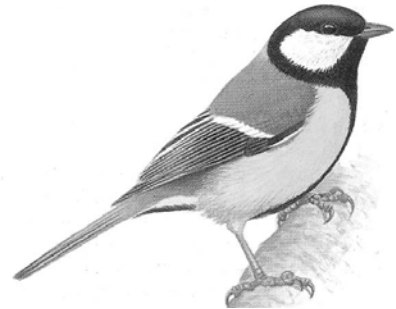
Ptice pevke, ki zasedejo gnezdilnico z okroglo odprtino

brglez

poljski vrabec

velika sinica

SEZNAM PRIPOROČENE LITERATURE:

- Detlef Singer; **Kateri ptič je to?**; Založba narava; 2005 (v slovenščini, barvne fotografije)
- Robert Burton; **Življenje s ptiči**; Založba narava; 2005 (priročnik v slovenščini, risbe)
- DOPPS; **Ptice Slovenije** (žepni priročnik s prikazanimi pogostimi vrstami ptic)
- Nicolai, Jürgen; **Ptice pevke** (Sprehodi v naravo); Cankarjeva založba; 1987 (žepna velikost)
- Gooders, John; **Ptiči Slovenije in Evrope**; Mladinska knjiga; 1998 (priročnik v slovenščini, risbe)
- Svensson, Lars; **Bird guide**; HarperCollinsPublishers; 2009 (eden najboljših priročnikov, veliko vrst)
- Jonsson, Lars; **Birds of Europe**; Christopher Helm Limited; 1996 (kakovosten priročnik)
- Boris Sket, Matija Gogala, Valika Kuštor; **Živalstvo Slovenije**; Tehniška založba Slovenije; 2003 (poljudno in strokovno neoporečno opisane vse živalske skupine Slovenije)